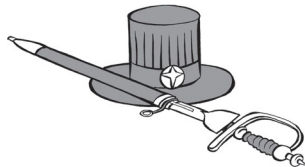

Roosa Yli-Pietilä

Luokan hyvinvointi ei rakennu vain opettajan oppimista tukemalla

Tämä artikkeli perustuu 17.1.2025 tarkistettuun ”Teacher’s Professional Agency and Well-Being in the Classroom” -väitöstutkimukseen ja siihen liittyvään lektioon, joissa tarkasteltiin luokanopettajien ammatillisen toimijuuden kehityskulkuja ja niiden yhteyksiä opettajien työhyvinvointiin sekä oppilaiden opiskeluhyvinvointiin. Ammatillinen toimijuus kuvaa opettajan motivaatiota, minäpystyvyyttä ja taitoja oppia työssään sekä edistää oppimista luokahuoneessa. Väitöstutkimus koostui kolmesta osatutkimuksesta, joissa hyödynnettiin kahta pitkittäistä kyselyaineistoa (opettajat $n = 1920$; oppilaat $n = 1893$) vuosilta 2011–2019. Aineistot analysoitiin pitkittäisillä rakenneyhtälömallituksen muuttuja- ja henkilökeskeisillä menetelmillä.

Tulokset osoittivat, että suurin osa luokanopettajista koki vahvaa ja pysyvää toimijuutta, mikä oli yhteydessä vähäisempiin työuupumusoireisiin ja korkeampiin

kuormituksen säätelytaitoihin. Opettajan vahvaan reflektointiin painottuvan toimijuuden kokemuksen todettiin kuitenkin jopa lisäävän riittämättömyyden kokemusta opettaja-oppilas-vuorovaikutukseen liittyen. Oppilaiden opiskelu-uupumus ja opiskeluinto osoittautuivat melko pysyviksi piirteiksi 4.–5.-luokkalailla oppilailla, ja erityisesti ryhmätasolla ilmenevä uupumus ennusti heikompa opettajan toimijuuden kokemusta.

Yksittäisen opettajan toimijuus ja työhyvinvointi eivät kehity irrallaan luokkayhteisön dynamiikasta tai koulun rakenteista. Tulokset korostavat koko kouluyhteisön ja sen yhteistoiminnallisten, osallistavien käytäntöjen keskeistä roolia niin opettajien ammatillisen toimijuuden ja hyvinvoinnin kuin myös oppilaiden opiskeluhyvinvoinnin vahvistamisessa.

Asiasanat: Opettajan toimijuus, työhyvinvointi, opiskeluhyvinvointi, luokanopettaja, alakoulu

Tämä artikkeli perustuu Roosa Yli-Pietilän väitöstutkimukseen ”Teacher’s Professional Agency and Well-Being in the Classroom” (Yli-Pietilä, 2025) ja siitä kirjoitettuun lektioon, joka esitettiin väitöstilaisuudessa 17.1.2025. Väitöskirja käsittelee luokanopettajien ammatillisen toimijuuden kehittymistä ja sen yhteyttä opettajien ja heidän oppilaidensa hyvinvointiin. Opettajan ammatillinen toimijuus tarkoittaa opettajan kokemusta omasta pystyvyydestään, halustaan ja keinoistaan oppia omassa työssään (Pietarinen, ym. 2016; Soini ym., 2016). Tämä näkyy esimerkiksi opettajan uskona jokaisen mahdollisuuteen oppia, pyrkimyksenä löytää keinoja tukea kaikkien oppimista sekä oman toiminnan jatkuvana arviointina ja kykynä muuttaa omaa ajattelua ja toimintaa tarvittaessa. Aiempi opettajien ammatillisen toimijuuden tutkimus on ollut pääasiassa laadullista ja keskittynyt poikkileikkaustutkimuksiin. Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin ensimmäistä kertaa laajojen kyselyaineistojen ja rakenneyhtälömallinnuksen kautta toimijuuden kokemuksen pitkittäisiä kehityskulkuja ja niiden yhteyttä sekä opettajan että oppilaan kokemaan hyvinvointiin. Väitöstutkimuksen tulokset osoittivat, että suomalaiset luokanopettajat kokevat pääasiassa vahvaa ja pysyvää toimijuutta, joka on yhteydessä vähäisempiin työuupumuksen oireisiin ja korkeampiin valmiuksiin säädellä omaa hyvinvointia. Sen sijaan oppilaiden luokkaryhmässä levinnyt uupumus heikensi opettajan toimijuutta. Kouluyhteisöllä on keskeinen rooli sekä opettajan että oppilaiden hyvinvoinnin tukemisessa.

LUOKANOPETTAJAN TOIMIJUUS JA HYVINVOINTI LUOKKAHUONEESSA

Alakoulun aikana oppilas viettää suuren osan arjestaan luokanopettajan kanssa. Luokanopettaja kohtaa luokan oppilaat joka päivä, vastaa useimpien aineiden opetuksesta, huolehtii oppilaidensa hyvinvoinnista koulussa sekä opettaa heille useat koulun sovitut ja piiloiset käytänteet ja säännöt. Luokanopettajat tukevat erityisellä tavalla oppilaita oppimaan ja kasvamaan sekä löytämään omia vahvuuksiaan ja oman paikkansa yhteiskunnassa. Kuitenkin yhä useampi luokanopettaja uupuu ja päätty vaihtamaan alaa (Räsänen ym., 2022).

Opettajan oppiminen on aiemman tutkimuksen valossa todettu yhdeksi keskeiseksi tekijäksi opettajien ja oppilaiden hyvinvoinnin edistämisessä (Collie ym., 2012; Lee ym., 2023; Vella-Brodrick ym., 2023). Luokahuoneen hyvinvoinnin tukemisen lisäksi opettajan oman ammatillisen kehittymisen on todettu lisäävän myös opettajien alalla pysymistä, oppilaiden oppimista ja koulun kehittämistä (Bakkenes ym., 2010; Hargreaves & Fullan, 2012).

Luokahuoneen vuorovaikutustilan teet, ympäristö ja työyhteisö vaikuttavat siihen millaiseksi opettaja kokee toimijuutensa (Edwards, 2015). Tässä väitöstutkimuksessa luokanopettajan ammatillisen toimijuuden kokemusta tutkittiin luokahuonekontekstin eli opettajan työn ytimessä olevan opettaja–oppilas-vuorovaikutuksen kautta. Toimijuutta tarkasteltiin suhteessa opettajan kokemuksiin mahdollisuuksiin tukea kaikkien oppimista, rakentaa toimivaa luokkayhteisön vuorovaikutusta ja arvioida omaa toimintaansa näihin liittyen.

Sosio-konstruktivistinen oppiminen eli vuorovaikutuksessa rakentuva oppiminen liittyy perustavalla tavalla opettajan työhön (Vygotski & Cole, 1978). Toimikseen opettajana on oltava valmis tukemaan kaikkien oppilaiden oppimista sekä tarvittaessa muutettava myös omaa ajattelua ja toimintatapoja luokahuoneen vaihtuvissa tilanteissa ja yhteiskunnan muuttuessa. Parhaimmillaan opettajan oppiminen on tietoista, aktiivista ja taitavaa (Pyhältö ym., 2015). Tällöin opettaja suunnittelee, muokkaa ja arvioi opetusta joustavasti ja yhteistoiminnallisesti luokan oppilaiden kanssa. Tarvittaessa opettaja voi myös vaihtaa suuntaa, pysähtyä pohtimaan tai palata aiempaan toimintatapaan.

Tällainen tietoinen, aktiivinen ja taitava oppiminen vaatii opettajalta tiettyä sosio-kognitiivista kapasiteettia. Opettajalla tulee olla 1) halua oppia – eli motivaatiota, 2) kokemus siitä, että oppiminen on mahdollista – eli minäpystyvyyttä, sekä 3) taitoja oppimiselle – eli oppimisen strategioita. Näistä opettajan oppimisen edellytyksistä muodostuu opettajan ammatillisen toimijuuden kokemus luokahuoneessa (Pietarinen ym., 2016; Soini ym., 2016). Siis haluaako, pystyykö ja onko opettajalla tarvittavia keinoja oppia työssään.

Aiemman tutkimuksen valossa opettajat kokevat korkeaa ammatillista toimijuutta, joka ilmenee kahtena oppimisen muotona: toisaalta pyrkimyksenä muokata ja uudistaa oppimisympäristöä yhteistoiminnallisesti oppilaiden kanssa ja toisaalta pyrkimyksenä kehittyä ja reflektoida omaa toimintaansa opettajana (Soini ym., 2016). Opettajan toimijuuden kokemuksen kehittymisestä ja yksilöllisestä variaatiosta on kuitenkin toistaiseksi vain vähän tutkimustietoa. Viimeaikainen tutkimus

osoittaa, että opettajan oppiminen on vahvasti kontekstisidonnaista eikä välttämättä etene lineaarisesti novisista kokeneeksi opettajaksi. Sen sijaan kehitys kulkee usein spiraalimaisesti eri suuntiin ja erilaisissa vaiheissa, riippuen sekä ulkoisista tekijöistä, kuten kouluyhteisön tuesta, resursseista ja työyhteisöstä, että sisäisistä tekijöistä, kuten opettajan motivaatioista, identiteetistä, aiemmasta osaamisesta ja pedagogisista näkemyksistä (Enthoven ym., 2023; Kahmann ym., 2022).

Väitöstutkimuksen päätutkimuskysymykset olivat:

1. Miten luokanopettajan ammatillinen toimijuus rakentuu ja kehittyy?
2. Miten luokanopettajan ammatillinen toimijuus on yhteydessä opettajan ja luokan oppilaiden hyvinvointiin?

Väitöstutkimus koostui kolmesta osatutkimuksesta, jotka tarkastelivat näitä tutkimuskysymyksiä hyödyntäen erilaisia rakenneyhtälömallinnuksen muuttuja- ja henkilökeskeisiä menetelmiä. Ensimmäisessä osatutkimuksessa tarkasteltiin opettajan toimijuuden kokemuksen kehittymistä ja sen yhteyttä riittämättömyyden tunteisiin. Toisessa osatutkimuksessa analysoitiin opettajan toimijuuden yksilöllisiä kehityskulkuja sekä niiden yhteyttä hyvinvoinnin itse- ja yhteissäätelyyn sekä uupumusoireisiin pitkittäisen latentin profiilianalyysin avulla. Kolmannessa osatutkimuksessa tarkasteltiin opettajien toimijuuden ja oppilaiden hyvinvoinnin välistä yhteyttä ja sen suuntaa yhden lukuvuoden aikana neljänneltä viidennelle luokalle monitasomallinnuksen avulla.

LUOKANOPETTAJAT KOKEVAT VAHVAA JA PYSYVÄÄ AMMATILLISTA TOIMIJUUTTA

Väitöstutkimuksen tulokset tukivat aiempia havaintoja opettajien kokemasta ammatillisesta toimijuudesta ja toivat esiin uusia näkökulmia sen kehittymiseen liittyen. Tulokset osoittivat, että luokanopettajat kokivat vahvaa ammatillista toimijuutta, joka pysyi melko vakaana viiden ja kolmen vuoden seurantatutkimusten ajan.

Väitöstutkimuksen aineisto koostui kahdesta pitkittäisestä kyselyaineistosta. Ensimmäiseen näistä pitkittäisistä kyselyistä osallistui 815 luokanopettajaa vuosina 2011–2016 (2 mittauspistettä) ja toiseen 1920 luokanopettajaa vuosina 2016–2018 (3 mittauspistettä). Kyselyaineistot kerättiin vuosina 2011 ja 2016, jotka olivat intensiivisiä koulun kehittämisen aikoja kolmiportaisen tuen mallin sekä uuden opetussuunnitelman käyttöönoton myötä, mitkä edellyttivät uusien toimintatapojen omaksumista opettajilta.

Ensimmäisen osatutkimuksen (Yli-Pietilä ym., 2024a) tulokset osoittivat, että luokanopettajien ammatillisen toimijuuden kokemus luokkahuoneessa rakentui aiemmin tunnistetuista oppimisen muodoista: 1. yhteisölliset ja uudistuvat oppimisympäristöt ja -käytännöt sekä 2. reflektio. Opettajan pyrkimykset muokata ja uudistaa yhteisiä luokkahuoneen käytäntöjä olivat yhteydessä heidän pyrkimyksiinsä reflektoida omaa toimintaansa opettajana. Nämä oppimisen muodot eivät kuitenkaan ennustaneet toisiaan pitkittäisanalysissä viiden vuoden mittausvälillä.

Toisessa osatutkimuksessa (Yli-Pietilä ym., 2024b) havaittiin neljä luokanopettajien ammatillisen toimijuuden profiilia:

suurin osa opettajista kuului korkean ja pysyvän toimijuuden profiliin (73 %) tai kohtalaisen korkean toimijuuden profiliin (23 %). Vain muutama prosentti opettajista koki toimijuutensa vahvistuneen (3 %) tai heikentyneen (1 %) merkittävästi kahden lukuvuoden aikana. Tutkimuksen tulokset paljastivat ensimmäistä kertaa nousevan ja laskevan toimijuuden profiilit opettajilla.

Aiemmassa tutkimuskirjallisuudessa opettajan toimijuuden kokemuksen on todettu vaihtelevan esimerkiksi työn erilaisten sosiaalisten kontekstien suhteen (Enthoven ym., 2023). Tässä väitöstutkimuksessa toimijuuden kokemusta tutkittiin juuri luokkahuonevuorovaikutuksen kautta, mikä voi osaltaan selittää sitä, miksi toimijuuden kokemuksen kehittämisessä oli vain vähän vaihtelua ajan myötä ja eroja opettajien välillä. Luokanopettajat opettavat pääasiassa yhtä luokkaa yhden tai useamman lukuvuoden ajan, jolloin konteksti pysyy luokkaryhmän ja fyysisen luokkahuoneen osalta pitkään samana, vaikka opetus- ja vuorovaikutustilanteet ovatkin vaihtuvia. Lisäksi opettajan ammatillisen toimijuuden kokemus liittyy todennäköisesti läheisesti siihen, miten opettaja näkee itsensä opettajana, siis kokeeko olevansa halukas, kykenevä ja osaava oppimaan opetuksesta ja oppilaista, mikä saattaa osaltaan selittää näiden käsitysten pysyvyyden.

OPETTAJAN VAHVA AMMATILLINEN TOIMIJUUS SUOJAA LUOKAN HYVINVOINTIA

Aiemmat tutkimukset opettajan ammatillisen toimijuuden ja luokkahuoneen hyvinvoinnin yhteydestä ovat keskittyneet

opettajan omaan hyvinvointiin erityisesti uupumusoireiden näkökulmasta. Aiemman tutkimuksen perusteella opettajan keskeisimmät työuupumusoireet näyttäytyvät riittämättömyyden tunteina opettaja–oppilas-vuorovaikutukseen liittyen, kyynisyytenä työyhteisöä kohtaan ja uupumusasteisena väsymyksenä (Pietarinen ym., 2013).

Tässä tutkimuksessa halusin ottaa tarkasteluun myös opettajan työhyvinvointia suojaavan tekijän, opettajien kokemat valmiudet säädellä omaa jaksamista työssään (Tikkanen ym., 2022). Lisäksi kolmannessa osatutkimuksessa (Yli-Pietilä ym., 2024c) tarkasteltiin ensimmäistä kertaa opettajan ammatillisen toimijuuden yhteyttä luokan oppilaiden hyvinvointiin. Oppilaiden hyvinvointia tarkastelin oppilaiden kokeman opiskeluinnon ja opiskelu-uupumuksen kautta. Toisessa ja kolmannessa osatutkimuksessa hyödyntämässäni kyselyaineistossa kerättiin kyselyaineisto myös 4.–6.-luokkalaisilta oppilailta vuosina 2018–2020. Luokanopettajilta ja oppilailta kerätystä kyselyaineistosta oli mahdollista tunnistaa ja yhdistää vuosina 2018 ja 2019 kerätty aineisto 102 luokanopettajalta ja 1893 oppilaalta heidän luokkilaan (2 mittauspistettä). Tätä yhdistettyä aineistoa hyödynsin väitöstutkimuksen kolmannessa osatutkimuksessa.

Väitöstutkimukseni tulokset osoittavat, että opettajan oppimisen mahdollistava ammatillinen toimijuus luokkahuoneessa kietoutuu tiiviisti yhteen opettajan ja oppilaiden hyvinvoinnin kanssa. Luokanopettajien vahva ja pysyvä ammatillisen toimijuuden kokemus oli yhteydessä opettajan vähäisempiin uupumusoireisiin ja korkeampiin valmiuksiin säädellä työkuormaa. Vahvimmat yhteydet havaittiin ammatillisen toimijuuden ja opetta-

ja–oppilas-vuorovaikutuksessa koettujen riittämättömyyden tunteiden välillä, sekä työyhteisön koettujen yhteissäätelyn valmiuksien välillä.

Erityisesti opettajan yhteisenä luokkahuonekäytäntöjen uudistamisena ilmenevä ammatillinen toimijuus näytti vähentävän eniten opettaja–oppilas-vuorovaikutuksessa koettuja riittämättömyyden tunteita. Sen sijaan reflektoimiseen painottuva toimijuuden kokemus saattoi jopa lisätä näitä tunteita opettajalla (Yli-Pietilä ym., 2024a). Vastaavasti vahva ja pysyvä toimijuuden kokemus ennusti myös parempia opettajan kokemia työyhteisön valmiuksia säädellä opettajien jaksamista yhdessä keskustelemalla ja etsimällä ratkaisuja työn kuormittavuustekijöihin (Yli-Pietilä ym., 2024b).

MITÄ JOS OPPILASRYHMÄ UUPUU?

Väitöstutkimuksen keskeisin uusi havainto oli yhteys luokanopettajan ammatillisen toimijuuden ja luokan oppilaiden opiskeluhyvinvoinnin välillä. Luokanopettajan vahva ammatillisen toimijuuden kokemus oli yhteydessä oppilaiden korkeampaan opiskeluuntoon ja vähäisempään opiskelu-uupumukseen sekä 4. että 5. -luokkalaisilla oppilailla aineiston poikittaisessa tarkastelussa (Yli-Pietilä ym., 2024c).

Sen sijaan oppilasryhmien kokemaa opiskelu-uupumusta oli pitkällä aikavälillä negatiivisesti yhteydessä luokanopettajan ammatilliseen toimijuuteen. Tämä tarkoittaa toisaalta sitä, että kun oppilasryhmä ei koe uupumusta, se voi ilmetä luokanopettajan kasvavana kapasiteettina muokata opetuskäytänteitä yhteistyössä oppilaiden

kanssa tai suurempana pyrkimyksenä oppia ja reflektoida opetusta. Toisaalta tämä tulos on erittäin huolestuttava, sillä oppilasryhmässä levinnyt väsymys sekä merkityksettömyyden ja epäonnistumisen tunne opiskeluun liittyen voivat myös heikentää luokanopettajan kykyä muokata ja reflektoida opetusta ja oppimisympäristöä.

Näin ollen tulos oppilasryhmissä leviävään uupumukseen liittyen on otettava erittäin vakavasti, eikä sitä voida ratkaista keskittymällä ainoastaan opettajan ammatillisen toimijuuden vahvistamiseen esimerkiksi täydennyskoulutusta lisäämällä. Uupumus myös leviää helposti opettajien ja oppilaiden välillä, minkä on myös todettu heikentävän edelleen opettajien toimijuuden kokemusta (Soini ym., 2016).

TOIMIJUUDEN LAAJENEMINEN LUOKKAHUONEESTA KOULUYHTEISÖN YHTEISEKSI VOIMAVARAKSI

Tästä huolestuttavasta tuloksesta huolimatta, tämän väitöstutkimuksen suomalaiset luokanopettajat näyttäytyvät positiivisessa valossa. Luokanopettajat ovat muutostenkin keskellä vahvoja toimijoita, jotka tekevät parhaansa oppilaiden oppimisen ja koulunkäynnin eteen. He kokevat pystyvänsä, haluavansa ja osaavansa muokata luokkaympäristöä ja vuorovaikutusta, niin että kaikki voivat oppia, sekä tunnistavat myös omassa ajattelussaan paikkoja, jotka vaativat muutosta. He ovat myös taitavia säätelämään omaa jaksamistaan, vaikka yhä useampi kokeekin kohonnutta väsymystä ja stressiä työssään.

Vaikka useimmat opettajat kokevat vahvaa ja pysyvää ammatillista toimijuut-

ta, tätä kokemusta on syytä edelleen vaalia ja ylläpitää esimerkiksi mahdollistamalla ja sisällyttämällä opettajien oppiminen ja ammatillinen kehittyminen sekä yhteisön jaksamisen säätely osaksi opettajan työnkuvaa ja kouluyhteisön toimintaa. Sen sijaan kysymys, johon seuraavaksi kannattaisi tutkimuksessa ja poliittisessa päätöksenteossa keskittyä, on tämä: Miten opettajien vahva toimijuuden kokemus luokahuoneessa opettaja–oppilas-vuorovaikutuksessa voisi siirtyä opettaja- ja kouluyhteisön yhteiseksi ammatilliseksi toimijuudeksi?

Väitän, että opettajien yhteinen vahva ammatillisen toimijuuden kokemus on välttämätön lähtökohta kestävälle ja merkitykselliselle koulun kehittämiselle, mikä on hyvä tunnistaa myös yhteiskunnallisessa päätöksenteossa ja koulutuksen järjestämiseen liittyviä kysymyksiä pohdittaessa. On syytä kysyä, kehitämmekö koulua tiedostaen missä muutos tapahtuu ja ketkä sen toteuttavat? On keskeistä, että opettajat kokevat itsensä aktiivisiksi osallistujiksi koulun kehittämisen suunnittelussa ja toteutuksessa, sillä opettajat juuri ovat keskeisimpiä koulun uudistusten toimijoita.

Opettajan omaan työhön vaikuttaminen lähtee opettaja–oppilas-vuorovaikutuksesta luokahuoneesta, ja on kouluyhteisön ja koulutuksenjärjestäjän luomista rakenteista kiinni, onko muutoksella mahdollisuutta laajeta luokahuoneen ulkopuolelle. Luokan hyvinvointi edellyttää muutakin kuin opettajan ammatillisen toimijuuden tukemista sekä oppimisen ja reflektion mahdollisuuksien lisäämistä. Tämän väitöstutkimuksen tulokset nostivat kouluyhteisön merkityksen esiin hyvinvoinnin rakentamisessa sekä oppilasryhmän että opettajan työyhteisön näkökulmasta.

Näin ollen luokkahuoneen hyvinvoinnin rakentaminen ei voi jäädä yksin luokanopettajan harteille, vaan vaatii tuekseen toimivia kouluyhteisön rakenteita, kuten aikaa ja tilaa oppilaiden osallisuudelle ja opettajien yhteissäätellylle.

Kirjoittajatiedot

Roosa Yli-Pietilä, KT, tutkijatohtori, kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunta, Tampereen yliopisto, roosa.yli-pietila@tuni.fi

LÄHTEET

- Bakkenes, I., Vermunt, J. D., & Wubbels, T. (2010). Teacher learning in the context of educational innovation: Learning activities and learning outcomes of experienced teachers. *Learning and Instruction*, 20(6), 533–548. <https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2009.09.001>
- Collie, R. J., Shapka, J. D., & Perry, N. E. (2012). School climate and social-emotional learning: Predicting teacher stress, job satisfaction, and teaching efficacy. *Journal of Educational Psychology*, 104(4), 1189–1204. <https://doi.org/10.1037/a0029356>
- Edwards, A. (2015). Recognising and realising teachers' professional agency. *Teachers and Teaching, Theory and Practice*, 21(6), 779–784. <https://doi.org/10.1080/13540602.2015.1044333>
- Enthoven, S., März, V., & Dupriez, V. (2023). Context matters: A meta-ethnographic study on teachers' workplace learning. *Teaching and Teacher Education*, 132, artikkeli 104224. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2023.104224>
- Hargreaves, A., & Fullan, M. (2012). *Professional capital: Transforming teaching in every school* (1. painos). Routledge.
- Kahmann, R., Droop, M., & Lazonder, A. W. (2022). Meta-analysis of professional development programs in differentiated instruction. *International Journal of Educational Research*, 116, artikkeli 102072. <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2022.102072>
- Lee, E. O., Lacey, H. M., Van Valkenburg, S., McGinnis, E., Huber, B. J., Benner, G. J., & Strycker, L. A. (2023). What about me? The importance of teacher social and emotional learning and well-being in the classroom. *Journal of Emotional and Behavioral Disorders*, 31(1), 3–14. <https://doi.org/10.1177/10742956221145942>
- Pietarinen, J., Pyhältö, K., & Soini, T. (2016). Teacher's professional agency – A relational approach to teacher learning. *Learning: Research and Practice*, 2(2), 112–129. <https://doi.org/10.1080/23735082.2016.1181196>
- Pietarinen, J., Pyhältö, K., Soini, T., & Salmela-Aro, K. (2013). Reducing teacher burnout: A socio-contextual approach. *Teaching and Teacher Education*, 35, 62–72. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2013.05.003>
- Pyhältö, K., Pietarinen, J., & Soini, T. (2015). Teachers' professional agency and learning – from adaption to active modification in the teacher community. *Teachers and Teaching: Theory and Practice*, 21(6), 811–830. <https://doi.org/10.1080/13540602.2014.995482>
- Räsänen, K., Pietarinen, J., Soini, T., Väisänen, P., & Pyhältö, K. (2022). Experienced risk of burnout among teachers with persistent turnover intentions. *Teacher Development*, 26(3), 317–337. <https://doi.org/10.1080/13664530.2022.2055629>
- Soini, T., Pietarinen, J., & Pyhältö, K. (2016). What if teachers learn in the classroom? *Teacher Development*, 20(3), 380–397. <https://doi.org/10.1080/13664530.2016.1149511>
- Tikkanen, L., Haverinen, K., Pyhältö, K., Pietarinen, J., & Soini, T. (2022). Differences in teacher burnout between schools: Exploring the effect of proactive strategies on burnout trajectories. *Frontiers in Education*, 7, artikkeli 858896. <https://doi.org/10.3389/educ.2022.858896>
- Vella-Brodrick, D., Joshanloo, M., & Slemp, G. R. (2023). Longitudinal relationships between social connection, agency, and emotional well-being: A 13-year study. *The Journal of Positive Psychology*, 18(6), 883–893. <https://doi.org/10.1080/17439760.2022.2131609>
- Vygotski, L. S., & Cole, M. (1978). *Mind in society: the development of higher psychological processes*. Harvard University Press.
- Yli-Pietilä, R., & Tampereen yliopisto, kustantaja. (2025). *Teacher's professional agency and well-being in the classroom*. Tampere University. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-3731-5>
- Yli-Pietilä, R., Soini, T., Pietarinen, J., & Pyhältö, K. (2024a). Primary school teachers' sense of professional agency and inadequacy in teacher-student interaction. *Teacher Development*, 28(2), 278–296. <https://doi.org/10.1080/13664530.2023.2295414>
- Yli-Pietilä, R., Soini, T., Pietarinen, J., & Pyhältö, K. (2024b). Profiles of teacher's professional agency in the classroom across time. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 68(5), 954–968. <https://doi.org/10.1080/00313831.2023.2196536>
- Yli-Pietilä, R., Soini, T., Pietarinen, J., & Pyhältö, K. (2024c). How is students' well-being related to their class teacher's professional agency in primary school? *European Journal of Psychology of Education*, 39(3), 2341–2361. <https://doi.org/10.1007/s10212-023-00781-7>